herpy

GEKKOER

Phelsuma lineata

Phelsuma lineata er en liten dagaktiv gekko fra Madagaskar med grønn kropp, en bred mørk stripe langs siden og røde flekker på rygg og hode. Den klatrer i planter og bambus, lever av insekter, nektar og fruktpuré og krever varme, UVB og høy luftfuktighet. Den passer for den som vil se på dyrene sine heller enn å holde dem i hånden.

Familie: Gekkonidae Engelsk: Striped day gecko Tidligere navn: *Phelsuma lineatum* Publisert 16. november 2026

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**10-15 cm** total lengde inkl. hale
Levealder	**8-15 år**
Aktiv	**Om dagen**
Levevis	**Trelevende**
Biotop	**Regnskog**
Vanskelighetsgrad	**Øvet**

STELL

Min. terrarium	**30 × 30 × 45 cm** L × B × H for 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**25-29 °C**
Varmeplass	**28-32 °C**
Temperatur, natt	**20-24 °C**
Luftfuktighet	**50-80 %**
UVB	**Nødvendig** Ferguson-sone 3
Kosthold	**Insekter, frukt, nektar og ferdigfôr**
Holdes	**Alene eller parvis**

AVL

Formering	**Eggleggende**
Kjønnsmoden	**12-18 mnd.**
Kullstørrelse	**1-2 egg**
Inkubasjon	**40-90 dager** ved 24-28 °C

VERN OG PAPIRER

CITES	**Liste II**
EU-vedlegg	**Vedlegg B**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Phelsuma lineata er en slank, dagaktiv gekko på 10-15 cm inkludert hale. Hannene er mellomgrønne med mange små røde prikker på den nedre delen av kroppen og en rød tegning på toppen av hodet. Langs hver side går det en tykk, brun til svart stripe, buken er lys, og det kan være blått på halen og i nakken. Hunnene er mer dempet i fargen. Snuten er spiss, øynene er runde og uten lokk, tærne har heftelameller, og huden er fin og fløyelsaktig.

Arten ble beskrevet i 1842 av John Edward Gray. Artsnavnet kommer av latin *linea*, "strek" eller "linje", og viser til stripen langs siden. Navnet dekker formentlig en samling av flere ulike former. Det skilles mellom tre underarter, *P. l. lineata*, *P. l. bombetokensis* og *P. l. elanthana*, og flere former som tidligere hørte under arten, er løftet opp til selvstendige arter, for eksempel *Phelsuma dorsivittata* og *Phelsuma punctulata*. Arten er navngiver for en gruppe nært beslektede dagaktive gekkoer, *Phelsuma lineata*-gruppen. I fangenskap er det en forholdsvis hardfør dagaktiv gekko, særlig når dyrene er oppdrettet i fangenskap.

Den er rask og sart og egner seg best som utstillingsdyr. Huden kan lett rives opp, og håndtering stresser dyret. Med godt stell kan den bli opptil 15 år.

Utbredelse og leveområde

Phelsuma lineata finnes naturlig på Madagaskar. Arten lever i de fuktige nordlige og østlige delene av øya, i lavlandet og i middels høye områder langs østkysten. Underarten *P. l. bombetokensis* finnes i nordvest ved Bombetoke-bukta og *P. l. elanthana* i det sentrale Madagaskar. Former fra traktene rundt Perinet og Moramanga i øst og fra det sørlige sentrale Madagaskar har vært beskrevet som egne underarter, men regnes nå ofte for å høre til nominatformen.

Arten er også innført til Réunion. Den bestanden regnes ikke med i den opprinnelige utbredelsen.

> **Naturlig utbredelse:** Madagaskar.

LEVEOMRÅDE

Arten foretrekker fuktige, subtropiske til tropiske skogområder og finnes både i lavlandet og i middels høye områder langs østkysten. I naturen lever den hovedsakelig i trær, busker og andre planter og holder seg høyt over bakken. Den sees særlig i åpne, solrike skogkanter, der den kan sole seg og jakte på insekter.

Den er aktiv om dagen. Den spiser insekter og andre små virvelløse dyr, blomsternektar og saft fra frukt. Madagaskars østkyst er varm og fuktig året rundt, og det er denne kombinasjonen av varme, lys og dugg eller regn man etterligner i terrariet.

Stell

TERRARIET

Et enkelt voksent dyr skal ha et høyt terrarium på minst 30 × 30 × 45 cm (lengde × bredde × høyde), og større er bedre. Et par trenger mer plass, så terrariet må gjøres større slik at dyrene kan komme seg unna hverandre. Mål på 45 × 45 × 60 cm er et rimelig utgangspunkt for et par. Arten lever oppe i vegetasjonen, så terrariet skal være høyt heller enn bredt, med mange planter og bambusstokker.

Innred med greiner, lianer, korkrør og bambus i alle høyder, slik at dyret kan klatre, gjemme seg og finne både lys og skygge. Levende planter som dracaena, sansevieria, pothos, philodendron og bromelier gir skjul, holder på fuktigheten og er steder der hunnen legger eggene sine. Kunstige planter egner seg dårligere. Som bunnsubstrat brukes en fuktholdig blanding av kokosjord og pottejord i et lag på omtrent 5 cm, gjerne med løv øverst. Bunnsubstratet demper et fall og hjelper til med å holde luftfuktigheten oppe.

Terrariet skal ha god ventilasjon, ellers vokser det fort mugg. Fjern ekskrementer daglig, og skift bunnsubstratet hver tredje til fjerde måned. Dyrene kravler gjerne opp-ned i nettingen, så varmekilder skal henge over lokket og ikke ligge rett mot nettingen.

TEMPERATUR

Om dagen skal det være 25-29 °C i terrariet. Under en varmekilde øverst i terrariet skal det være en solplass på 28-32 °C, for eksempel på en gren rett under en liten, hvit varmepære. Om natten kan temperaturen falle til 20-24 °C. Angivelsene for nattemperaturen varierer, og helt ned til 18-22 °C nevnes også.

Den varmeste sonen skal ligge øverst og den kjøligste nederst, slik at dyret selv kan velge. Bruk digitale termometre med følere både ved solplassen og nede ved bunnen. Er solplassen for varm, dempes lampen eller byttes til en svakere pære. Temperaturer som er for høye eller for lave, stresser dyrene og kan i verste fall drepe dem.

Les mer: Varme og temperatur

LUFTFUKTIGHET OG VANN

Luftfuktigheten skal ligge på i gjennomsnitt 50-80 %, målt midt i terrariet. Det er naturlig at den er lavere ved varmen og høyere i den kjøligere enden, og at den stiger om natten og faller i løpet av dagen. Sprøyt terrariet med en trykksprøyte hver morgen og om nødvendig også om kvelden. Dyrene slikker dråpene fra bladene og veggene.

Sett i tillegg inn en lav, stabil vannskål med friskt vann, gjerne på en holder oppe i terrariet, og skift vannet daglig. Skålen skal vaskes grundig hver uke. Konstant fuktighet uten ventilasjon gir mugg og hudproblemer.

LYS OG UVB

Arten er dagaktiv og trenger kraftig lys, en solplass og UVB for å kunne ta opp kalsium og vise de beste fargene sine. Til UVB brukes et UVB-rør eller en kompakt UVB-pære, og på en solplass under lampen skal UV-indeksen ligge på omtrent 3-4 (Ferguson-sone 3). Avstanden mellom lampe og dyr avgjør styrken, så mål gjerne med en UV-måler. Pæren eller røret skal

skiftes ut hver 6.-12. måned, fordi virkningen avtar.

Gi i tillegg vanlig, skarpt lys med en fargetemperatur rundt 6500 K, slik at dyrene blir mer aktive. Dagslengden er omtrent 13 timer om sommeren og 11 timer om vinteren, med gradvise overganger imellom. Andre angivelser er 10-12 timer året rundt. Om natten skal det være mørkt.

Les mer: Lys og UVB

FÔRING

Arten er altetende. I naturen lever den av insekter, nektar og fruktsaft. I fangenskap består maten av levende insekter og en søt blanding, enten et ferdigfôr til fruktetende gekkoer rørt ut med vann eller fintmost barnemat med frukt. Insektene kan være sirisser, små kakerlakker, gresshopper, små meitemark, silkeormer og vingeløse bananfluer til de minste dyrene. Melorm og voksormer er feite og har dårlig kalkinnhold, så de gis bare som godbit.

Unge dyr får insekter daglig og den søte maten annenhver dag. Voksne dyr får insekter to ganger i uken eller annenhver dag, avhengig av hvor mange kalorier dyret trenger, og den søte maten én gang i uken. Insekter bør utgjøre omtrent 90 % av kostholdet, slik at dyret ikke blir for fett. Den søte maten egner seg best i en liten skål på en vegg eller gren høyt oppe i terrariet, og frisk frukt eller barnemat skal fjernes etter et døgn.

Insektene skal være mindre enn avstanden mellom øynene til dyret, og de pudres med kalk før hver fôring. Kalk med D3-vitamin brukes to ganger i uken hvis det ikke gis ferdigfôr med tilsatt D3. Variasjon er viktig: bytt mellom flere insektarter og smaksvarianter.

Les mer: Fôrdyr: hold og avl Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd

ATFERD OG HÅNDTERING

Arten er rask, sart og nervøs. Den egner seg bedre til å bli sett på enn til å bli tatt i hånden, og håndtering bør holdes på et minimum. Dyret kan henge på glasset med én enkelt tå, og huden kan lett rives opp. Hvis det er nødvendig å flytte dyret, så støtt kroppen, og ta aldri tak i halen. Etter innflytting skal dyret ha minst to uker i fred. Etter hvert venner de fleste dyr seg til at man er der, og flykter ikke lenger.

Dyrene kan holdes parvis. Det er den vanlige holdemåten for dem som vil avle. Hvis du ikke vil avle, er det best å holde ett dyr eller en gruppe utelukkende av hunner. Hold aldri to hanner sammen. Bruk et terrarium som er større enn minstemålet, med mange skjulesteder. Sees det bittmerker eller revet hud, skal dyrene skilles.

Nye dyr bør holdes i karantene før de settes sammen med andre.

Les mer: Karantene og hygiene

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Hannene kjennes på velutviklede lårporer, som ligner skjell med tydelige prikker og ofte sitter i et V-formet mønster. Hos hunner er de ikke utviklet eller svakere. Hunnene har ofte store kalksekker på sidene av halsen, men det sees tilfeldig hos hanner også, så lårporene er den sikreste metoden. Hannene er dessuten de mest fargerike. Dyrene bør være minst ett år gamle før de settes i avl, og de skal være friske og ha god kroppsvekt.

PARRING

Arten kan avles forholdsvis lett hvis den får passende føde, skjul, steder å legge egg og riktige lysforhold. Før sesongen kan dyrene få kortere dager og lavere temperatur, for eksempel 10-12 timers lys og 18-20 °C i 6-10 uker om vinteren. Hvileperioden er beskrevet for dagaktive gekkoer generelt og ikke dokumentert spesifikt for arten. I den perioden spiser dyrene mindre. Deretter økes temperatur, lysmengde og fôr gradvis til det normale.

Hannen biter hunnen fast i nakken under paringen, og bittmerkene kan sees etterpå. Hold øye med dyrene de første dagene. Oppstår det slåssing, skal de skilles. Det kan hjelpe å vente noen uker og innrede et nytt, tett beplantet terrarium før de settes sammen igjen. Et avlspar kan ofte gå sammen hele året.

EGGLEGGING OG KULL

Hunnen legger vanligvis to egg om gangen, og etter den første leggingen følger et nytt kull med få ukers mellomrom i flere måneder av sesongen. Angivelsene for intervallet varierer fra tre til seks uker. Hos små dagaktive gekkoer som denne kan eggene sees som to hvite ovaler gjennom bukveggen når de er i ferd med å bli ferdige. Eggene limes fast på en overflate, for eksempel innsiden av et hult bambusrør eller en korkbark, eller de gjemmes mellom bladene på plantene.

Sett inn et stykke hul bambus eller korkrør i terrariet, slik at hunnen har et egnet sted. Gi henne rikelig med kalk og insekter hele sesongen, slik at kalksekkene er fulle.

INKUBASJON

Eggene kan bli værende i terrariet eller flyttes. Skal de flyttes, legges de i en liten bakke i en plastboks med luftehull i lokket, med et lag fuktig vermikulitt i bunnen (to deler vermikulitt til én del vann). Eggene er sarte og må ikke vendes eller klemmes. Marker oversiden før de flyttes.

Klekkingen tar for dagaktive gekkoer generelt 40-90 dager, avhengig av art og temperatur, og for denne arten omtrent to måneder. Egg som har ligget i temperaturer fra 18 °C til 31 °C, har klekket i terrariet, men en stabil temperatur på omtrent 24-28 °C er et rimelig mål. Dette temperaturintervallet er ikke dokumentert spesifikt for arten.

OPPDRETT AV UNGER

De nyklekte ungene er svært små og skal ha sin egen lille boks med små skjulesteder, løv, planter og en lett hevet vannskål eller regelmessig sprøyting. De skal ha det samme lyset og de samme temperaturene som de voksne. Gi dem daglig små fôrdyr som vingeløse bananfluer og små sirisser, pudret med kalk, og et søtt ferdigfôr eller barnemat annenhver dag.

Hold ungene enkeltvis eller i små grupper av samme størrelse, og skill dem hvis de begynner å slåss. Ungene skal være minst ett år før de brukes til avl. Veksten er ikke dokumentert for arten, så veg og se på dyrene jevnlig.

Helse og vanlige feil

Arten er hardfør, men små feil i stellet gir raskt problemer:

- For høy eller for lav temperatur stresser dyrene og kan være dødelig. Bruk termometre ved solplassen og nede ved bunnen.
- Forbrenninger hvis dyret kravler opp-ned i nettingen rett under en varmelampe. Heng lampen over lokket.
- Kalkmangel og skjelettsykdom ved for lite UVB, kalk eller D3-vitamin. Bruk UVB og pudre insektene.
- Mugg og hudproblemer ved dårlig ventilasjon og konstant vått bunnsubstrat.
- Hudrester ved tærne og halerota hvis luftfuktigheten er for lav. Kontroller dyret ved hvert hudskifte.
- Orm og midd, som behandles med pulver eller dråper fra en veterinær.

Kontakt en veterinær med erfaring på krypdyr hvis dyret er slapt, slutter å spise, har endret avføring, har blødninger, lammelser, unormale hevelser eller brudd, eller hvis det har fått i seg noe giftig. Ikke vent: små gekkoer svekkes raskt.

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.